

## Päijänteen biosfäärialueen hakemukseen ja toimintaan sitoutuminen

Khall 15.08.2022 § 214  
635/00.04.01/2022

Valmistelija: elinvoimajohtaja Anna-Liisa Juurinen, puh 040 747 7736

Hankkeen valmisteluvaiheen aikana elinvoimatoimi järjesti kaikille avoimen Biosfääri tutuksi tilaisuuden 9.6.2022. Kutsu julkaistiin paikallislehdessä ja suoria kutsuja toimitettiin sähköpostitse mm. yrityksille ja luottamushenkilöille. Tilaisuudessa Päijänne Biosfääriksi hankkeen projektipäällikkö Mika Määttä esitteli, mitä biosfäärialueet ovat sekä hankevalmistelun etenemistä ja Saaristomeren UNESCO biosfäärialueen koordinaattori Katja Bonnevier esitteli Saaristomeren biosfäärialueen toimintaa ja vaikutuksia. Tilaisuudessa oli mahdollisuus esittää kysymyksiä ja käydä keskustelua mm. biosfääristatuksen vaikutuksista aluekehitykseen ja elinkeinoelämään.

Hakemuksen mukaan biosfäärialueet ovat kestävän kehityksen oppimisalueita, jossa kaikki biosfääritoiminta perustuu vapaaehtoisuuteen ja toiminnan sisällöt määritellään paikallislähtöisesti. Toimintaa toteutetaan aina kunkin maan lainsäädännön ja maankäytön suunnittelujärjestelmien puitteissa. Verkostoon liittyville alueille ei aseteta mitään luonnonsuojeluun liittyviä lisävelvoitteita tai maankäyttöön ja elinkeinotoimintaan liittyviä rajoitteita. Biosfääritoiminnan sisällöt muotoutuvat alueen ominaispiirteistä ja paikallisten toimijoiden tavoitteista käsin. Suomessa on kaksi biosfäärialuetta: Pohjois-Karjalan ja Saaristomeren biosfäärialueet.

Päijänteen biosfäärialueen toiminnan painopisteiksi on suunniteltu:

- 1) Luonnonvarojen käytön kestävyys  
Painopisteen tavoitteena on vahvistaa alueen vesi-, metsä- ja peltoekosysteemien elinvoimaisuutta ja tukea luonnonvarojen kestävään käyttöön perustuvien elinkeinojen kehittämistä.
- 2) Kestävä matkailu  
Painopisteen tavoitteena on tukea Päijänteen alueen kestävien matkailukohteiden ja – palvelujen kehittämistä sekä niiden esille tuomista mm. kehittämällä ja markkinoimalla luonto- ja kulttuurimatkailureittejä, kehittämällä ja markkinoimalla lähi- ja artesaaniruokatarjontaa sekä tukemalla matkailuyritysten vastuullisuustyötä ja -viestintää.
- 3) Kestävät elämäntavat ja kulttuuri  
Painopisteen tavoitteena on tukea Päijänteen alueen asukkaiden ja vapaa-ajanviettäjiä kestäviä valintoja sekä osallistumisen mahdollisuuksia kestävän kehityksen edistämiseksi käytännön tasolla. Lisäksi tuetaan Päijänteen alueen luonnon esiintuomista kulttuurin keinoin.

Päijänteen biosfäärialueelle on tarkoitus rakentaa aktiivinen ja monialainen toimijaverkosto, joka koostuu paikallisista, alueellisista, kansallisista ja kansainvälisistä toimijoista. Toiminnan sisällöt määritellään

aina paikallis- ja aluetasolla. Biosfäärialue aktivoi toimintaa, hankkii T&K resursseja ja koordinoi toimenpiteitä. Alueelle esitetyt resurssit ovat niukat, mistä seuraa että toiminnan vaikutukset ja mahdolliset hyödyt mm. matkailuliiketoiminnalle riippuvat ensisijaisesti alueen toimijoiden omasta aktiivisuudesta.

Unescolle lähetettävään Päijänteen biosfäärialueen hakemukseen on määritelty kolme vyöhykettä:

- 1) Ydinalueet, jotka koskevat arvokkaimpia luonto- ja kulttuurikohteita
- 2) Puskurivyöhykkeet, joilla voidaan harjoittaa kestävää taloutta ja
- 3) Yhteistoiminta-alueet, joilla on eniten asutusta ja elinkeinotoimintoja.

Kaupunginhallituksen esityslistan liitteen, hakemuksen tiivistelmä, sivulla 20 on esitetty biosfäärialueen suunniteltu vyöhykerajaus ja liitteessä 2 suunnitelut ydinalueet. Hakemuksessa ydinalueeseen on esitetty alueita, jotka ovat jo suojelun piirissä esim kansallispuistona tai METSO-ohjelman myötä. Uusia suojelualueita hakemuksessa ei esitetä.

Biosfääristatuksen vaikutuksista elinkeinoihin ei ole yksimielisyyttä siitä huolimatta, että hakemuksessa korostetaan toimien perustuvan vapaaehtoisuuteen. Mm. maataloustuottajien Keski-Suomen liiton edustajissa hakemus on herättänyt huolta siitä, miten biosfääri vaikuttaa alan elinkeinotoimintaan. Toisaalta matkailuyritysten ja matkailun kehittäjien piirissä on tunnistettu biosfäärin merkitys alueen tunnettuuden lisääntymisen ja liiketoimintapotentiaalin näkökulmista. Kansainvälisessä matkailuliiketoiminnassa vastuullisuus- ja kestävyysteemojen painoarvo on lisääntynyt viime vuosina selvästi.

Yhteiskunnallinen arvomaailma on muuttumassa, mikä on hyvä huomioida biosfäärihakemusta koskevassa päätöksenteossa. Jämsän kaupungille ollaan ensimmäistä kertaa laatimassa ympäristöohjelmaa, kaupungin valmisteilla olevaan strategiaan on kirjattu ympäristötavoitteita ja kaupunginhallituksen 11.4.2022 hyväksymän #himosjämsä matkailustrategian mukaisesti kaupunki on sitoutunut matkailun vastuullisuuteen ja kestävään kasvuun.

Päijänteen biosfäärihanke on edennyt hakemusvaiheeseen. Hakemus tullaan jättämään Unescon Man and Biosphere -ohjelmaan 30.9.2022 mennessä. Hakemusvaiheessa on ollut mukana kahdeksan Päijänteen alueen kuntaa. Kaikille alueen kunnille ja kaupungeille on annettu mahdollisuus sitoutua jätettävään hakemukseen. Valmisteluhanke pyytää kuntia ottamaan 30.8.2022 mennessä kantaa kahteen asiaan:

- 1) Unescolle lähetettävään Päijänteen Biosfäärialueen hakemukseen, sekä myöhemmin käynnistettävään biosfäärialueen toimintaan
- 2) Päijänteen biosfäärialueen nivelvaiheen rahoitussuunnitelmaan

Toimivalta, johon päätös perustuu:  
Hallintosääntö § 25

## Ehdotus

Kaupunginjohtaja Hanna Helaste

Kaupunginhallitus päättää

- 1) sitoutua Päijänteen Biosfäärialueen hakemukseen sekä myöhemmin käynnistettävään biosfäärialueen toimintaan,
- 2) sitoutua nivelvaiheen (2023) rahoitukseen 2500 € rahoitusosuudella ja
- 3) antaa päätöksen tiedoksi kaupunginvaltuustolle.

## Päätös

Asiasta käydyn keskustelun aikana Mika Kyrö esitti, ettei kaupunkina sitouduta biosfäärialueen hakemukseen, eikä osallistuta nivelvaiheen rahoitukseen.

Kyrön esitystä kannattivat Jukka Haaparanta, Joni Frisk, Erja Laaksonen ja Sanna Rajala.

Koska oli tehty esittelijän ehdotuksesta poikkeava kannatettu esitys, suoritettiin äänestys. Äänestystavaksi päätettiin nimenhuutoäänestys siten, että kaupunginjohtaja Helasteen ehdotusta kannattavat sanovat ”jaa” ja Kyrön esitystä kannattavat sanovat ”ei”.

Esittelijän ehdotus sai yhden (1) jaa-äänen (Tarja Uusipaasto). Mika Kyrön esitys sai kahdeksan (8) ei-ääntä (Mika Kyrö, Jorma Poti, Jukka Haaparanta, Joni Frisk, Erja Laaksonen, Antti Lähdesmäki, Tuula Peltonen, Sanna Rajala).

Puheenjohtaja totesi äänestyksen tuloksen ja sen, että äänin 8 - 1 kaupunginhallituksen päätökseksi tulee Mika Kyrön tekemä esitys: Jämsän kaupunki ei sitoudu biosfäärialueen hakemukseen, eikä osallistu nivelvaiheen rahoitukseen.

Lotta Ahola ilmoitti olevansa esteellinen, eikä ollut läsnä kokouksessa asian käsittelyn ja päätöksenteon aikana (yhteisöjäävi). Asian käsittelyn ja päätöksenteon aikana oli läsnä varajäsen Erja Laaksonen (klo 17.15-18.28).

Ulla Patronen ilmoitti olevansa esteellinen, eikä ollut läsnä kokouksessa asian käsittelyn ja päätöksenteon aikana (yhteisöjäävi). Asian käsittelyn ja päätöksenteon aikana oli läsnä varajäsen Tuula Peltonen (klo 17.15-18.28).

Asian käsittelyn yhteydessä kuultiin asiantuntijoina elinvoimajohtaja Anna-Liisa Juurista ja maankäyttöinsinööri Teijo Taipaletta.